

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/94/2017
Identifikačné číslo spisu: 1015201245
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1015201245.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Věry Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľky: P. S., nar. XX.XX.XXXX, A. XXX/XX, F., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02. marca 2015 o invalidnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/84/2015-59 zo dňa 23. augusta 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/84/2015-59 zo dňa 23. augusta 2017 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 8Sd/84/2015-59 zo dňa 23.08.2017 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.03.2015 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“), ktorým odporkyňa podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zvýšila navrhovateľke sumu invalidného dôchodku od 09.02.2015 na 140,90 eur mesačne. Navrhovateľke nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku krajský súd poukázal na to, že navrhovateľka bola na pojednávaní dňa 19.07.2017 poučená o možnosti doplatenia počtu odpracovaných rokov a za účelom bližších zistení ohľadom uvedenej možnosti bolo na jej žiadosť pojednávanie odročené. Na pojednávaní dňa 23.08.2017 zotrvala na svojich odvolacích dôvodoch, nakoľko z informácie v príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne zistila, že po doplatení sumy cca vo výške 2.000 eur by jej suma dôchodku bola zvýšená cca o 1 euro. Odporkyňa zotrvala na svojich písomných vyjadreniach a žiadala napadnuté rozhodnutie potvrdiť. Krajský súd preskúmal napadnuté rozhodnutie odporkyne na pojednávaní dňa 24.05.2016, na ktorom navrhovateľka doložila správu z hospitalizácie od 18.03.2016 do 23.03.2016 z neurologickej kliniky Univerzitetnej nemocnice v Bratislave a lekársky nález z neurochirurgickej ambulancie zo dňa 02.05.2016, ktoré posúdil posudkový lekár Sociálnej poisťovne, ústredie v lekárskom posudku zo dňa 06.07.2016 konštatujúc, že nemajú vplyv na stanovenú mieru poklesu schopnosti

navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť a jej hospitalizácia len potvrdila už známe posudkovo zhodnotené ochorenia chrbtice so zvýraznením bolestí v krčnej oblasti, poruchy medzistavcových platničiek a ťažký úžinový syndróm oboch zápästí. Tomuto rozhodujúcemu zdravotnému postihnutiu prislúcha aj naďalej miera poklesu 50 %, čo je horná hranica rozpätia. Za ostatné ochorenia jej bola základná miera navýšená o 10 % na výslednú mieru 60 %, ktorá zodpovedá aktuálnemu zdravotnému stavu navrhovateľky, ktorá zostáva naďalej invalidná. Pracovná rekomandácia podľa odborného posudku zo 06.07.2016 je s obmedzením - bez vynútených polôh pri práci, bez nosenia bremien s tým, že navrhovateľka môže vykonávať prácu ako pomocná sila na skrátenej úväzok. Ďalej krajský súd uviedol, že navrhovateľka bola uznaná invalidnou od 07.12.2012 na základe jej žiadosti a ako rozhodujúce zdravotné postihnutie boli posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava v posudku zo dňa 14.12.2012 určené poruchy lumbálnych medzistavcových platničiek s radikulopatiou a pokles jej pracovnej schopnosti bol určený v dolnej hranici 40 %. Uvedené percento zníženej pracovnej schopnosti bolo navýšené o 10 % pre iné choroby podporného a pohybového aparátu ako syndróm karpálneho tunela medianus - dolná časť. Rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 08.01.2013 bol navrhovateľke od 07.12.2012 priznaný invalidný dôchodok vo výške 109,30 eur mesačne a od 01.01.2013 bol zvýšený na sumu 115,20 eur mesačne. Dňa 09.02.2015 bol v rámci kontrolnej lekárskej prehliadky posudzovaný jej aktuálny zdravotný stav posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava, ktorý po lekárskom vyšetrení a na základe zdravotnej dokumentácie konštatoval, že od posledného posudzovania došlo k zmene, keďže zvýraznením radikulopatie krčnej chrbtice pri poškodených medzistavcových platničkách v úseku C5-C7 sa zdravotný stav navrhovateľky zhoršil. Neuroológom bol potvrdený závažný stupeň poruchy statodynamiky chrbtice a pretrvávajúci úžinový syndróm ťažkého stupňa oboch horných končatín. Celkovú mieru poklesu určil posudkový lekár dňa 09.02.2015 na 60 %. Uvedené posúdenie zdravotného stavu navrhovateľky nebolo zmenené ani pri opätovnom posudzovaní posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava dňa 08.04.2015 a ústredia dňa 14.07.2015. Posudkoví lekári dospeli v lekárskech posudkoch zo dňa 09.02.2015, 08.04.2015, 14.07.2015 a 06.07.2016 k zhodnému záveru, že zdravotný stav navrhovateľky je zhoršený na úroveň invalidity s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 60 %. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie určili degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách podľa kapitoly XV, oddiel E, položka 3, písm. c/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z., ktoré s trvalým ťažkým postihnutím funkcie a často recidivujúcimi, dlhotrvajúcimi prejavmi dráždenia nervov a svalov, s ťažkou poruchou statiky a dynamiky chrbtice a s výraznou poruchou svalového korzetu je ohodnotené mierou poklesu schopnosti v hornej hranici 50 % (do kontrolnej lekárskej prehliadky určené v dolnej hranici 40 %) a miera poklesu schopnosti je zvýšená o 10 % pre vysoký tlak krvi, obezitu a poruchu metabolizmu tukov, takže celková miera poklesu je 60 %. Navrhovateľka v konaní o oprávnom prostriedku nepreukázala, že jej zdravotný stav odôvodňuje vyššiu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Krajský súd tiež konštatoval, že namietaná finančná situácia navrhovateľky nie je predmetom konania o invalidnom dôchodku a nespadá do právomoci krajského súdu v tomto konaní. Možno ju pri splnení zákonných podmienok riešiť v rámci právomoci Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Posudky posudkových lekárov považoval krajský súd za riadne odôvodnené, presvedčivé a nevňášajúce pochybnosti o komplexnom zhodnotení zdravotného stavu navrhovateľky. Obsahujú logické úsudky a dôvody, ktoré viedli k záverom o jej rozhodujúcom zdravotnom postihnutí ako aj o miere poklesu. Ani dodatočne doložené lekárske správy na pojednávaní dňa 31.05.2016 nepreukázali pochybenia v posudkových záveroch.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu (pozn. súdu: navrhovateľka nesprávne uviedla, že ide o uznesenie) a nariadil mu pokračovať v súdnom konaní, prípadne odporkyňu nariadil znova prehodnotiť jej zdravotný stav a zvýšiť jej mieru poklesu nad 70 %. V prvom rade namietala, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a tiež, že doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené. Krajský súd vôbec nevzal do úvahy navrhovateľkou predložené nové lekárske správy a výsledky vyšetrení, ktoré priložila k odvolaniu, a to lekárske správy z magnetickej rezonancie zo dňa 23.05.2017, z neurologickej ambulancie zo dňa 09.06.2017 a z internej ambulancie zo dňa 26.07.2017, z ktorých jednoznačne vyplýva, že sa musí vyhýbať ťažkej fyzickej námahe bez zdvíhania predmetov a bremien, vyhýbať sa

prievanu, dodržiavať pobyt v teple, atď. Pravidlá odporkyne označila za nepochopiteľné, keď jej bola pri toľkých diagnózach a ťažkostiach určená iba 60 % miera poklesu. Jej zdravotný stav sa každým rokom zhoršuje a pri toľkých diagnózach sa naozaj nemôže zamestnať. Invalidný dôchodok jej bol priznaný vo výške 140,90 eur mesačne, čo predstavuje jej jediný príjem. Táto nízka suma nepokrýva výdavky na lieky a na živobytie jej nezostáva skoro nič, keďže jej manžel je tiež poberateľom invalidného dôchodku.

Odporkyňa sa k odvolaniu písomne nevyjadřila.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne o zvýšení invalidného dôchodku navrhovateľke a posúdenie, či jej zdravotné postihnutie odôvodňuje určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Nebolo sporné, že navrhovateľke bol rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 08.01.2013 priznaný invalidný dôchodok od 07.12.2012 vo výške 109,30 eur mesačne, pričom jej bola určená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %. Miera poklesu jej bola zvýšená z dôvodu zhoršenia jej zdravotného stavu na základe lekárskeho posudku zo dňa 09.02.2015 na 60 %. Napadnutým rozhodnutím jej bola výška invalidného dôchodku zvýšená podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z.. Proti tomuto rozhodnutiu podala navrhovateľka odvolanie, v ktorom sa domáhala uznania viac ako 60 % miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z.. Určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (§ 71 ods. 5 až 8 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Pre posúdenie nároku na zvýšenie invalidného dôchodku je podstatnou otázkou vplyv dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti.

Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Na určenie zvýšenia hodnoty miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav (§ 71 ods. 2, 3 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne

doplniť na zdôraznenie správnosti rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 219 ods. 2 OSP).

Odvolaací súd z obsahu predloženého súdneho a administratívneho spisu zistil skutkový stav tak, ako je podrobne popísaný v rozsudku krajského súdu, preto skutočnosti účastníkom známe nebude nadbytočne opakovať a s jeho odôvodnením, ktoré považuje za úplné, vyčerpávajúce a dostatočne výstižné, sa stotožňuje v celom rozsahu a len na doplnenie a zdôraznenie správnosti rozsudku krajského súdu dodáva:

Lekársku posudkovú činnosť dôchodkového poistenia vykonáva v zmysle § 153 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. posudkový lekár Sociálnej poisťovne príslušnej pobočky a posudkový lekár Sociálnej poisťovne ústredie. Lekárska posudková činnosť dôchodkového poistenia zahŕňa posudzovanie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Vzhľadom na to, že posudzovanie miery funkčnej poruchy je odbornou medicínskou otázkou, aj rozhodnutie súdu závisí predovšetkým na odbornom lekárskom posúdení. Súd si preto nemôže urobiť o tejto odbornej otázke vlastný úsudok. Posudok, ktorý spĺňa požiadavky úplnosti, celistvosti a presvedčivosti a ktorý sa vysporiada so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, býva spravidla rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. Podľa názoru odvolacieho súdu posudky posudkových lekárov príslušnej pobočky Bratislava zo dňa 09.02.2015, 08.04.2015 a ústredia Sociálnej poisťovne zo dňa 14.07.2015 a zo dňa 06.07.2016 tieto podmienky spĺňajú.

Zo záverov posudku zo dňa 09.02.2015 vyplýva, že navrhovateľka je invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 %. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie navrhovateľky určil posudkový lekár Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava choroby podporného a pohybového aparátu - kapitola XV, dorzopatia, deformujúca dorzopatia a spondylopatia - oddiel E, degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách - položka 3, s trvalým ťažkým postihnutím funkcie a často recidivujúcimi, dlhotrvajúcimi prejavmi dráždenia nervov a svalov, s ťažkou poruchou statiky a dynamiky chrbtice a s výraznou poruchou svalového korzetu - písm. c/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z., ktoré ohodnotil mierou poklesu schopnosti v hornej hranici 50 %. Za iné zdravotné postihnutie zvýšil percentuálnu mieru o 10 %, t. j. na celkových 60 %. Pre vyššiu mieru poklesu neboli zistené podmienky.

Po predložení nových lekárskeho správ navrhovateľkou na pojednávaní dňa 24.05.2016, t. j. prepúšťacej správy z neurologickej kliniky Univerzitnej nemocnice v Bratislave, kde bola hospitalizovaná od 18.03.2016 do 23.03.2016 a lekárskej správy z neurochirurgickej ambulancie zo dňa 02.05.2016, bolo doplnené dokazovanie. Z posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko Lazaretská 25, Bratislava zo dňa 06.07.2016 vyplýva, že navrhovateľka je invalidná, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách je naďalej 60 % tak, ako bolo zhodne určené v predchádzajúcich posudkoch zo dňa 09.02.2015, 08.04.2015 a 14.07.2015. Posudkoví lekári pobočky Bratislava a ústredia Sociálnej poisťovne v posudkoch zohľadnili všetky zdravotné postihnutia navrhovateľky a ňou predkladané odborné lekárske nálezy, ktoré riadne vyhodnotili.

Medzi závermi posudkov neboli zistené rozpory a o ich odbornej úrovni nemal dôvod pochybovať ani odvolací súd. Posudkoví lekári zohľadnili všetky ochorenia navrhovateľky na základe aktuálnych odborných nálezov. Pre posúdenie invalidity je rozhodujúci zdravotný stav v čase jeho posudzovania posudkovým lekárom. Nie je podstatné, aký je subjektívny pocit navrhovateľky ani či narušenie zdravotného stavu môže v budúcnosti viesť k ďalšiemu zhoršovaniu.

Tvrdenie navrhovateľky, že jej súčasne, v konaní preukázané zdravotné postihnutia zodpovedajú vyššej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, nebolo lekárske nálezmi preukázané. Jej

subjektívne presvedčenie, že zdravotné postihnutie zodpovedá vyššej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, nie je rozhodujúce, pretože posúdenie rozsahu zdravotného poškodenia a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti a vo veciach sociálneho zabezpečenia je zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia.

V súvislosti s ďalšími lekáorskými správami, ktoré navrhovateľka priložila k odvolaniu proti rozsudku krajského súdu (lekárske správy z magnetickej rezonancie zo dňa 23.05.2017, z neurologickej ambulancie zo dňa 09.06.2017, z internej ambulancie zo dňa 26.07.2017), je potrebné uviesť, že odvolací súd na tieto neprihliadol z dôvodu, že v konaní o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne podľa tretej hlavy piatej časti OSP súd v zásade preskúmava zákonnosť tohto rozhodnutia vo vzťahu k skutkovému stavu, ktorý existoval ku dňu rozhodnutia odporkyne, teda ku dňu 02.03.2015 (§ 250i ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP), hoci zákon nevyklučuje možnosť, aby odporkyňa na základe ďalších dôkazov prehodnotila svoje rozhodnutie; takáto možnosť však nie je bez ďalšieho dôvodom na opakované posúdenie zdravotného stavu v prípade predkladania novších a novších lekáorských nálezov a dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia odporkyne, ktoré v čase jeho vydania na základe riadneho zistenia skutočného stavu zodpovedalo zákonu.

Záverom odvolací súd dodáva, že pokiaľ ide o nepriaznivú finančnú situáciu navrhovateľky, krajský súd ju správne odkázal na príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý je oprávnený okrem iného posudzovať na základe žiadostí občanov aj splnenie podmienok na poskytnutie dávky v hmotnej núdzi. Finančná tieseň nie je podľa zákona č. 461/2003 Z. z. dôvodom pre zvýšenie sumy invalidného dôchodku, preto na túto námietku odvolací súd nemohol prihliadať. Obmedzenia spočívajúce v zákaze niektorých prác a odporúčanie práce v teplom a suchom prostredí nevyklučujú čiastočnú schopnosť navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť.

Odvolací súd rozhodnutie odporkyne taktiež považoval za zákonné a rozsudok krajského súdu preto podľa § 219 ods. 1, 2 OSP potvrdil.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1, § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, keďže navrhovateľka v tomto konaní nebola úspešná.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.